

Festivalul Internațional „George Enescu”, ediția 1, 1958

CONCERTUL ORCHESTREI NAȚIONALE RADIO
DIRIJOR: CONSTANTIN SILVESTRI
SOLIST: DAVID OISTRAH

Ateneul Român, vineri, 5 septembrie 1958
Romanian Athenaeum, Friday, 5 September 1958

CD 1

1. [Intro Radio România]	4'06"
George ENESCU	
2. Uvertura de concert pe teme în caracter popular românesc, op.32 în la major <i>Concert Overture on themes in Romanian folk character in A major, Op.32</i>	9'40"
Suita a III-a pentru orchestră „Săteasca”, op.27 în Re major <i>Orchestral Suite No.3 ‘Villageoise’ in D major, Op.27</i>	24'20"
3. Primăvară pe câmp/Rural springtime (<i>Allegro moderato</i>).....	5'12"
4. Copii în aer liber / Children playing outdoors (<i>Allegro con brio</i>)	2'54"
5. Vechea casă a copilăriei, la apus de soare. Păstor. Păsări călătoare și corbi. <i>Clopot de vecernie /The old childhood house in the sunset. Shepherd. Migrating birds and crows. The Vesper bell (Moderato pensieroso, quasi andante)</i>	8'25"
6. Pârâu sub lună/Moonlight upon the river (<i>Moderato malinconico, ma senza lentezza</i>).....	3'23"
7. Dansuri țărănești/Rustic dances (<i>Allegro giocoso, non troppo mosso</i>).....	4'26"
T.T. CD 1:	38'12"

Ludwig van BEETHOVEN**Concertul op.61 în re major pentru vioară și orchestră*****Violin Concerto in D major, Op.61***

	44'27"
1. <i>Allegro, ma non troppo</i>	23'53"
2. <i>Larghetto</i>	9'43"
3. <i>Rondo – Allegro</i>	10'51"
4. <i>George Enescu</i> despre interpretarea violonistică/<i>about violinistic performance</i> (1951)	1'22"
(trad. rom. p. 12/see English version at p. 22)	
5. <i>David Oistrach</i> despre/<i>about George Enescu</i> (1958)	4'08"
(trad. rom. p. 12/see English version at p. 22)	

T.T. CD 2: 50'02"

T.T. CD 1 + CD 2: 88'14"

Orchestra Națională Radio/*National Radio Orchestra***Dirijor/*Conductor*: Constantin Silvestri****Solist/*Soloist*: David Oistrach**Înregistrări istorice/*Historical Recordings* Radio România (1958)Credite foto/*Photographic credits*: Arhiva Radio România/*Romanian Radio Archives*

©+© 2011, Radio România

Album elaborat în cadrul Colectivului de Valorificare
a Patrimoniului Radio România*Album produced within the Recovery Group of Heritage Radio Romania*Redactor muzical/*Musical editor*: Tiberiu COMANDAȘU

Mastering: Marilena BARABAȘ

Grafică/*Graphics*: Constantin POPOVICI

David Oistrach, Constantin Silvestri

«Ieri seară, publicul din sala Ateneului, din fața aparatelor de Radio sau a televizoarelor a avut prilejul emoționant de a admira pe doi dintre marii reprezentanți ai artei interpretative mondiale, dirijorul român Constantin Silvestri și violonistul sovietic David Oistrach, alături de Orchestra Simfonică a Radiodifuziunii Române. Ei ne-au oferit un concert de neuitat, care s-a înscris de pe acum între marile evenimente ale primului festival „George Enescu”.

Devotat propagator al operei enesciene, Constantin Silvestri a inclus în prima parte a programului două lucrări reprezentative pentru etapa maturității creatoare a marelui muzician. Astfel, *Uvertura de concert opus 32 pe teme cu caracter popular românesc* ne-a adus ecoul preocupărilor din ultimii ani ai maestrului pe linia valorificării acelei surse inepuizabile de inspirație care a constituit-o pentru el folclorul patriei. În uvertură, melosul de factură populară este supus unei prelucrări tematiche de o remarcabilă tensiune emoțională. Alternanța dintre momentele lirice, ecurile doinute sau jucăușe aduse de o orchestrație transparentă, și clipele de mare intensitate sonoră, din care nu lipsesc armoniile aspre, creează o atmosferă dramatică îndeosebi subliniată de dirijor de-a lungul desfășurării lucrării. Ca un contrast, *Suita a III-a Săteasca*, lucrare de o intensă și liniștită poezie, ne-a purtat pe calea sunetelor pe meleagurile copilăriei compozitorului, evocate de George Enescu în atâtea minunate pagini ale sale. Frumusețea plaiurilor moldovenești, cu reînnoirea adusă de fiecare primăvară, nopțile luminate de luna plină ce se oglindea și în pârâul din fundul grădini casei natale, zburdălnicia tovarășilor de joacă ai micului Enescu – Jorjac, cum îi spuneau ei –, petrecerile cu lăutari, toate acestea s-au oglindit în muzica suitei cu o putere de evocare pe care arta interpretativă a lui Silvestri a pus-o în cea mai favorabilă lumină. Poate niciodată plasticitatea gesturilor sale, simțul coloritului orchestral și fluidul emoțional transmis orchestrei nu a luminat mai deplin înțelesurile muzicii enesciene ca în această interpretare a *Suitei sătești*. Trebuie remarcată de asemenea suplețea și receptivitatea cu care ansamblul a urmărit indicațiile dirijorului, aceste calități au asigurat, în parte a doua a programului și o fericită colaborare cu solistul concertului, marele violonist David Oistrach.

Însușirile incomparabile ale artei lui Oistrach sunt binecunoscute publicului român, totuși, de fiecare dată, ele apar într-o lumină nouă, punând în valoare diversitatea vastului repertoriu interpretat de celebrul virtuoz. În Concertul de Beethoven, monument al literaturii violonistice, echilibrul interior desăvârșit al artistului – căruia îi corespunde acea sonoritate plină și caldă a vioii sale – e merit să ne ofere o interpretare de cea mai mare autenticitate. Ascultându-l pe solist, ne vin în minte cuvintele atât de juste ale lui Enescu: „Violonistul Oistrach dispune de o tehnică uimitoare, însă se deosebește de alți tehnicieni prin faptul că posedă un ton dulce și cald, că frazarea sa este nobilă, denotând o muzicalitate impecabilă.”»

Alfred Hoffman

(Emisiunea „Cronica Festivalului“, 6 septembrie 1958, Programul I, ora 17:15.

Arhiva SRR, dosar 315, „Emisiuni muzicale 1958“.)

O întâlnire esențială

La acea primă ediție a Festivalului „Enescu” din 1958, numele lui David Oistrach (1908-1974) și respectiv Constantin Silvestri (1913-1969) se leagă în primul rând de legendara versiune a *Concertului pentru două vioară și orchestră* de Bach cântat alături de Menuhin în cazul primului dintre ei și de premiera românească a operei *Oedipe*, semnată de Constantin Silvestri.

Cu toate acestea, un concert precum cel susținut de Orchestra Radio cu un program Enescu – Beethoven avea să-i aducă pe scena Ateneului pe cei doi mari muzicieni ai mijlocului secolului XX pentru a releva și alte aspecte ale personalității fiecăruia dintre ei. Acesta avea să fie primul din seria celor patru concerte susținute de orchestrele Radio în festival, un concert în care creația enesciană avea să fie prezentă consistent.

Ambele lucrări din perioada de maturitate a creației enesciene, *Uvertura de concert op. 32* și *Suita a III-a pentru orchestră „Săteasca”* sunt construite excepțional din punct de vedere interpretativ de Constantin Silvestri, un șef de orchestră recunoscut pentru grija pentru detalii.

De altfel, la vârsta de 40 de ani, în 1953, el preluase bagheta Orchestrei Simfonice a Radiodifuziunii Române, urmându-i lui Ionel Perlea, podium pe care va rămâne ca titular până în 1958. Așadar, la acest concert – unul dintre ultimele înaintea plecării definitive din țară – avea deja în spate o istorie comună cu ansamblul, experiență ce avea să-și spună cuvântul. Înaintea acestei poziții, Constantin Silvestri condusese orchestra Operei și Filarmonica bucureșteană, iar în paralel, între 1948 și 1956 a predat la Conservatorul din București, unde a fondat catedra de dirijant. În anii ‘50,

Silvestri a acceptat angajamente ca dirijor în fostele URSS și Cehoslovacia, de asemenea în Ungaria, practic culminația carierei sale în România venind în 1958, când a semnat premiera românească a operei *Oedipe* și acest istoric concert la pupitrul Orchestrei Radio.

În România și în estul Europei, Silvestri a realizat în jur de 20 de discuri LP, partea cea mai consistentă a activității sale discografice fiind însă cea din ultimii 10 ani de viață, petrecuți în vestul Europei și în mod special alături de Bournemouth Symphony Orchestra, pe care a transformat-o într-o orchestră legendară, de standarde internaționale.

Din tot ceea ce s-a scris despre Silvestri ca dirijor, dar și din audierea acestei înregistrări din concert datând din 1958 – epoca apogeului carierei sale dirijorale din România – reiese clar faptul că ne aflăm în fața unui șef de orchestră care și-a propus să fie altfel decât ceilalți, căutând în notațiile de amănunt ale partiturii – care la Enescu nu lipseau – noi și noi aspecte și nuanțe nedescoperite până atunci. În privința abordării muzicii enesciene, Silvestri este unul dintre acei dirijori care au știut să descopere bogăția de sensuri ce se găsește ascunsă în numeroasele indicații suplimentare plasate de Enescu între portative, conferindu-le în permanență o forță de comunicare ieșită din comun.

Atât în țară cât și în Europa, Silvestri a colaborat cu numeroși soliști celebri, fie în concert, fie la realizarea unor înregistrări sau discuri, mulți dintre ei fiind din primul eșalon mondial, precum Menuhin, Oistrach, Szeryng, Kempff, Arrau, Cassado. Era un partener de scenă inventiv, așa cum se poate remarca din schimbul de replici consemnat în biografia Silvestri, semnată de Eugen Pricope: „L-am auzit pe Silvestri

zicându-i lui Oistrach, ba în glumă, ba în serios, cu două minute înainte de intrarea în scena Ateneului – cântau atunci *Concertul* de Beethoven: *Cum îl facem acum: clasic, sau romantic ?* Marele violonist n-a mai avut timp decât să întrebe, la rându-i și oarecum nedumerit: *Beethoven, nu-i unul singur ?*”

Există multe versiuni ale *Concertului pentru vioară și orchestră* de Beethoven în interpretarea lui David Oistrach, fie ele discografice, video sau extrase pe internet, la diferite vârste și cu diferite orchestre și dirijori. În mod evident acestea nu sunt identice și reflectă toată complexitatea expresivă la care ajunsese artistul la momentul la care au fost înregistrate, în cazul nostru vârsta deplinei maturități, 50 de ani.

Versiunea *live* de pe acest album, cu Oistrach ca solist, are o semnificație simbolică incontestabilă pentru publicul românesc prin alăturarea numelor lui Silvestri și al Orchestrei Radio de acest prim Festival „George Enescu“.

Se știe că David Oistrach a cântat pe cel puțin șapte violi Stradivarius deținute de statul sovietic. S-a stabilit asupra violii Stradivarius „Conte di Fontana” 1702, pe care a cântat aproape 10 ani – foarte probabil și la acest concert din 1958 –, apoi a continuat cu Stradivarius „Marsick” din 1705, pe care a cântat din 1966 până la moarte.

Oltea Șerban-Pârâu

I have heard the first pair of CDs in this series of important recordings that commemorate the first edition of the Enescu Festival in 1958, which feature performances of great significance. This 2 CD set also includes performances that are valuable because they bring rare live performances by Constantin Silvestri before the public again. Silvestri's early advocacy of Enescu's music is not as widely known or appreciated as it should be – the *Villageoise* Suite is a major work from Enescu's *oeuvre*, making the recording all the more desirable for lovers of Enescu's music. The presence of the Beethoven Concerto, with David Oistrakh as soloist, demonstrates the ability that the 'Enescu' International Festival has had from its very beginning to attract the greatest foreign stars to Bucharest to play many of the most important compositions.

Evan Dickerson,
music critic and Board Member of the Enescu Society, London